C/2024/6748

26.11.2024

P9_TA(2024)0122

Kritične razmere na Kubi

Zakonodajna resolucija Evropskega parlamenta z dne 29. februarja 2024 o kritičnih razmerah na Kubi (2024/2584(RSP))

(C/2024/6748)

Evropski parlament,

— ob upoštevanju svojih prejšnjih resolucij o Kubi, zlasti resolucije z dne 12. julija 2023 o stanju glede sporazuma o političnem dialogu in sodelovanju med EU in Kubo glede na nedavni obisk visokega predstavnika na otoku ([1]),

— ob upoštevanju Sporazuma o političnem dialogu in sodelovanju med Evropsko unijo in njenimi državami članicami na eni strani ter Republiko Kubo na drugi strani ([2]) (sporazum o političnem dialogu in sodelovanju med EU in Kubo), ki je bil podpisan decembra 2016 in se začasno uporablja od 1. novembra 2017,

— ob upoštevanju členov 4, 5 in 229 kubanske ustave ter kazenskega zakonika Kube,

— ob upoštevanju opredelitve „organizacije civilne družbe“ v Uradnem listu Evropske unije,

— ob upoštevanju dokumenta ARES (2021) 2474104, ki ga je pripravil namestnik izvršnega direktorja Evropske službe za zunanje delovanje (ESZD) za Ameriko,

— ob upoštevanju Mednarodnega pakta o državljanskih in političnih pravicah z dne 16. decembra 1966 ter drugih mednarodnih pogodb in instrumentov o človekovih pravicah,

— ob upoštevanju Konvencije OZN proti mučenju in drugim krutim, nečloveškim ali ponižujočim kaznim ali ravnanju, ki jo je Generalna skupščina OZN sprejela 10. decembra 1984, Kuba pa je njena podpisnica,

— ob upoštevanju poročil organizacij za človekove pravice, kot so Human Rights Watch, Human Rights Foundation in Prisoners Defenders, poglavja IV.B o Kubi iz letnega poročila Medameriške komisije za človekove pravice za leta 2020, 2021 in 2022, sporočila posebnega poročevalca OZN za sodobne oblike suženjstva, vključno z njegovimi vzroki in posledicami, in posebne poročevalke za trgovino z ljudmi, zlasti ženskami in otroki, visoki komisarki OZN za človekove pravice z dne 6. novembra 2019 o kubanskih zdravstvenih brigadah, sporočila posebnega poročevalca OZN za sodobne oblike suženjstva, vključno z njegovimi vzroki in posledicami, visoki komisarki OZN za človekove pravice z dne 2. novembra 2023 o kubanskih zdravstvenih brigadah ter sklepov Sveta OZN za človekove pravice o splošnem rednem pregledu za Kubo iz leta 2018 o kubanskih zdravstvenih brigadah,

— ob upoštevanju sporočila z dne 16. novembra 2023, ki so ga Kubi izdali posebna poročevalka OZN za svobodo veroizpovedi ali prepričanja, delovna skupina OZN za samovoljna pridržanja, posebna poročevalka OZN za spodbujanje in varstvo pravice do svobode mnenja in izražanja, posebni poročevalec OZN o pravici do mirnega zbiranja in združevanja ter posebni poročevalec OZN za manjšinska vprašanja,

— ob upoštevanju člena 132(2) in (4) Poslovnika,

([1]) Sprejeta besedila, P9_TA(2023)0280.
([2]) UL L 337 I, 13.12.2016, str. 3.

A. ker je Parlament 5. julija 2017 odobril sklenitev sporazuma o političnem dialogu in sodelovanju, vendar je to jasno pogojil z izboljšavami na področju človekovih pravic in demokracije na Kubi ter vključil tudi klavzulo o začasni prekinitvi izvajanja v primeru kršitev; ker so bile kubanske oblasti v priloženi resoluciji pozvane, naj delegacijam Evropskega parlamenta dovolijo vstop v državo in dostop do njihovih sogovornikov;

B. ker so v več členih sporazuma o političnem dialogu in sodelovanju med EU in Kubo, in sicer v členih 1, 2 in 3, določena jasna načela glede enakosti, vzajemnosti, medsebojnega spoštovanja, krepitve stikov, dialoga in sodelovanja med obema družbama; ker je Parlament pozval ESZD, naj stori vse, kar je v njeni moči, da bi se med izvajanjem sporazuma pozorno spremljale razmere na področju človekovih pravic in temeljnih svoboščin na Kubi; ker je za EU bistvenega pomena spoštovanje človekovih, državljanskih, političnih, ekonomskih, socialnih in kulturnih pravic;

C. ker se je število političnih zapornikov in zapornikov vesti na Kubi močno povečalo in 31. januarja 2024 doseglo število 1 066, med katerimi je bilo tudi 33 oseb, ki so bile v času pridržanja mladoletne, kar je osemkrat več kot leta 2018, v zadnjih 12 mesecih pa se je to število zvišalo še za 170, kar pomeni, da je bilo vsak mesec zaradi političnih razlogov v povprečju pridržanih več kot 14 ljudi; ker so organizacije za človekove pravice zabeležile tudi več kot 11.000 primerov „predkazenskih“ obsodb na zaporne kazni, ki so v povprečju znašale dve leti in deset mesecev, čeprav ni bilo niti storitve niti poskusa storitve nobenega kaznivega dejanja, o čemer je aprila 2022 poročal predsednik Odbora OZN proti mučenju v svojem sklepnem nagovoru na 73. seji tega odbora, namenjeni rednemu pregledu Kube; ker je bilo na podlagi člena 72 kubanskega civilnega zakonika v zadnjih desetletjih v povprečju na novo „predkazensko“ pridržanih 33.850 ljudi na leto; ker se člena 434.1 in 189.3 novega kazenskega zakonika Kube opirata na „predkazenske“ ukrepe iz civilnega zakonika;

D. ker je OZN že pred tem Kubi izrazila zaskrbljenost zaradi pridržanja in zapiranja verskih voditeljev v državi; ker je pet nosilcev mandata in poročevalcev za posebne postopke OZN 16. novembra 2023 Kubi poslalo sporočilo, v katerem so opisali in obsodili kubanski sistematični vzorec preganjanja, zapiranja in mučenja evangeličanskih pastorjev in katoliških duhovnikov, muslimanskih imamov in jorubskih/santerističnih verskih voditeljev;

E. ker je inštitut za raziskave politik na področju kriminala in pravosodja januarja 2024 posodobil poročilo o zaporih po svetu, v katerem poroča o povečanju števila zapornikov na otoku, s katerim se Kuba uvršča na drugo mesto na svetu po deležu zapornikov v prebivalstvu; ker kubanska vlada s samovoljnimi pridržanji še naprej nadleguje in ustrahuje kritike, neodvisne aktiviste, politične nasprotnike in druge;

F. ker organizacije za človekove pravice še vedno beležijo nadaljnje zatiranje pravic do svobode izražanja ter mirnega zbiranja in združevanja v državi, pa tudi poskuse kubanskih oblasti, da bi utišale drugače misleče, in njihovo preganjanje zagovornikov človekovih pravic; ker je bilo leta 2023 zabeleženih več kot 200 primerov omejitev interneta, vključno z vdori v račune novinarjev, da bi se jih utišalo in da bi se omejila svoboda govora;

G. ker so razmere na področju človekovih pravic na Kubi skrb vzbujajoče, zlasti za ranljive skupine, kot so ženske, etnične manjšine in skupnost LGBTIQ+; ker nevladne organizacije in neodvisne opazovalnice poročajo o povečanju števila feminicidov na Kubi, saj se je njihovo število v letu 2023 povzpelo na 89, v letu 2024 pa je bilo prijavljenih že osem novih primerov; ker režim kljub temu ni uvedel sistema za registracijo feminicidov na Kubi, ki bi uporabljal najnovejše javne podatke, celovit zakon proti nasilju na podlagi spola, ki bi zagotavljal sodelovanje predstavnikov civilne družbe, pa še ni bil sprejet;

H. ker Parlament vedno znova opominja ESZD, da je udeležba predstavnikov neodvisne civilne družbe v političnem dialogu in projektih sodelovanja v okviru sporazuma bistven del sporazuma o političnem dialogu in sodelovanju, kot je poudarjeno v njegovem členu 36, in da je treba nemudoma popraviti stanje, ko predstavniki civilne družbe ne prejemajo sredstev za sodelovanje in/ali so izključeni iz udeležbe v dejavnostih na podlagi sporazuma, medtem ko se udeležba in dostop do sredstev za sodelovanje omogočata izključno podjetjem, v katerih je udeležena država ali jih nadzoruje, saj se vse to dogaja že od podpisa sporazuma;

I. ker je OZN 2. januarja 2024 javno razkrila obtožnico, ki jo je poslala kubanskemu režimu in v kateri ga obtožuje prisilnega dela, ki je ena od oblik sodobnega suženjstva, na kar sta opozorila posebna poročevalca OZN za trgovino z ljudmi in suženjstvo; ker je več mednarodnih organizacij obsodilo dejstvo, da so kubanski civilni delavci, napoteni v tujino, med katerimi so zdravniki, učitelji, mornarji, inženirji, umetniki ali športniki, žrtve trgovine z ljudmi zaradi zakonov in predpisov, ki so inherentno prisilni in zelo očitno vplivajo na temeljne svoboščine, vključno s členom 176 kazenskega zakonika, resolucijo ministrstva za zunanjo trgovino in tuje naložbe 368 iz leta 2020 ter zakonom o migracijah in odlokom 306 iz leta 2012;

J. ker režim, ki je bil na Kubi postopoma vsiljen, izključuje vse možnosti demokratičnih sprememb, saj je v 5. členu kubanske ustave zapisano, da je edinstvena, martíjevska, fidelistična in marksistično-leninistična Komunistična partija Kube vrhovna politična sila, ki vlada družbi in državi, člena 4 in 229 pa določata, da tega političnega sistema ni mogoče spremeniti;

K. ker kubanske oblasti uradnim odborom, delegacijam in nekaterim političnim skupinam Evropskega parlamenta, mednarodnim organizacijam za človekove pravice in drugim neodvisnim opazovalcem stanja na področju človekovih pravic, vključno s posebnimi poročevalci OZN, sistematično zavračajo vstop na ozemlje Kube oziroma obisk zaporov, kljub temu da ti že več let vztrajajo, da je obisk otoka nujen;

L. ker je konferenca predsednikov Evropskega parlamenta 23. novembra 2023 na podlagi povabila veleposlanice Kube v Belgiji in Evropski uniji z dne 20. septembra 2023 odobrila napotitev ad hoc delegacije na Kubo; ker je podpredsednica kubanskega parlamenta 19. decembra 2023, kmalu po ustanovitvi ad hoc delegacije Evropskega parlamenta veleposlanico EU na Kubi obvestila, da Kuba delegacije ne bo sprejela, in sicer z utemeljitvijo, da ne želijo obiska poslancev Evropskega parlamenta, ki delujejo v nasprotju z interesi Kube in so popolnoma usklajeni z Združenimi državami Amerike; ker je veleposlanica Republike Kube v pismu predsednici Evropskega parlamenta z dne 25. januarja 2024 navedla, da predsednica in dva druga člana ad hoc delegacije Evropskega parlamenta na Kubi „vzdržujejo odnose z državljani in organizacijami, uvrščenimi na nacionalni seznam oseb in subjektov ..., ki temeljijo na terorističnih dejanjih, ter jih podpirajo“; ker je Evropski parlament novembra 2023 v svojih prostorih sprejel delegacijo kubanskega parlamenta;

M. ker je Parlament nagrado Saharova za svobodo misli že trikrat podelil kubanskim aktivistom, in sicer Oswaldu Payáju leta 2002, Damam v belem leta 2005 in Guillermu Fariñasu leta 2010; ker so dobitniki nagrade Saharova in njihovi sorodniki še vedno redno žrtve nadlegovanja in ustrahovanja, prav tako pa se jim preprečuje, da bi odpotovali iz države in se udeležili mednarodnih prireditev; ker je Medameriška komisija za človekove pravice junija 2023 ugotovila, da so bili agenti države neposredno vpleteni v smrt demokratičnih aktivistov Oswalda Payája in Harolda Cepera v prometni nesreči leta 2012; ker bi bilo treba izvesti povsem pregledno preiskavo, da bi odgovorne za uboja Oswalda Payája in Harolda Cepera privedli pred sodišče;

N. ker sporazum o političnem dialogu in sodelovanju ni izpolnil svojega osrednjega cilja glede izboljšanja temeljnih svoboščin na Kubi;

1. obžaluje, da se kljub času, ki je pretekel od začetka veljavnosti sporazuma o političnem dialogu in sodelovanju, razmere v zvezi s pomanjkanjem demokracije in svoboščin na Kubi niso izboljšale ter da so se razmere na področju človekovih pravic pravzaprav še dodatno zaostrile in poslabšale, kar je jasna in sistematična kršitev temeljnih določb sporazuma;

2. poudarja, da morajo vse pogodbenice izpolnjevati zavezujoče določbe sporazuma o političnem dialogu in sodelovanju ter spoštovati načelo univerzalnosti človekovih pravic;

3. najostreje obsoja sistematične kršitve človekovih pravic in zlorabe protestnikov, političnih oporečnikov, verskih voditeljev, zagovornikov človekovih pravic, neodvisnih umetnikov in drugih, ki jih izvaja kubanski režim; poziva kubanske oblasti, naj nemudoma prenehajo izvajati represivno politiko; obsoja, da na Kubi ni verske svobode;

4. je zaskrbljen zaradi strahovitega povečanja števila političnih zapornikov, saj jih je več kot osemkrat več kot leta 2018, zaradi česar velja Kuba za največji zapor političnih aktivistov in oporečnikov v Latinski Ameriki; poziva k takojšnji in brezpogojni izpustitvi vseh, ki so pridržani izključno zaradi uveljavljanja svojih človekovih pravic, vključno s pravico do svobode izražanja in mirnega zbiranja; poziva tudi k odpravi nepravičnih kazenskih obtožb in podpira olajšanje vračanja oseb iz izgnanstva;

5. izjavlja, da je nesprejemljivo, da sta ESZD in delegacija EU v Havani pristali na izključitev kubanske demokratične opozicije ter neodvisnih in legitimnih evropskih in kubanskih civilnodružbenih organizacij iz političnih dialogov, ker jih kubanske oblasti niso podprle; opozarja na svojo resolucijo iz julija 2023, v kateri globo obžaluje, da je podpredsednik Komisije/visoki predstavnik Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko zapravil priložnost, da bi prek kubanske civilne družbe in političnih zapornikov podprl demokracijo ter jasno izrazil zaskrbljenost EU glede kršitev človekovih pravic na Kubi;

6. ponovno poudarja svojo trdno in brezpogojno podporo Kubancem, vsem zagovornikom človekovih pravic na Kubi in njihovi hvalevredni predanosti svoboščinam in vsem pravicam, ki jih kubanski režim odreka že desetletja;

7. izraža globoko zaskrbljenost zaradi prisilnega dela na Kubi in obsoja prisilno delo, ki ga izvaja kubanska država, zlasti v zdravniških brigadah, pa tudi med učitelji, mornarji, inženirji, umetniki, športniki in drugimi, katerih plače si pretežno prisvoji kubanska vlada; obsoja dejstvo, da je večina „prostovoljcev“ v mednarodnih misijah navedla, da so bili napoteni proti svoji volji ali pa so se morali misij udeležiti pod prisilnimi strukturnimi pogoji;

8. želi spomniti, da so bili poslanci kubanskega nacionalnega parlamenta, med njimi tudi njegov sekretar Homero Acosta, novembra 2023 v Evropskem parlamentu deležni spoštljive obravnave in toplega sprejema; izjavlja, da je nadaljnje izključevanje Evropskega parlamenta, ki je edina evropska institucija, ki ji je bil zavrnjen vstop na kubansko ozemlje, nesprejemljivo in krši sporazum o političnem dialogu in sodelovanju; ne sprejema odločitve Kube, da zavrne obisk ad hoc delegacije Parlamenta, in poziva kubanske oblasti, naj spoštujejo načela sporazuma o političnem dialogu in sodelovanju ter Parlamentu odobrijo vstop v državo; zahteva, da se v skladu z načeli enakosti, vzajemnosti in medsebojnega spoštovanja iz sporazuma o političnem dialogu in sodelovanju sprejmejo podobni ukrepi, s katerimi se zavrne vstop v prostore Parlamenta predstavnikom Narodne skupščine ljudske oblasti ali kubanskega režima;

9. zahteva, naj kubanske oblasti v skladu s sporazumom o političnem dialogu in sodelovanju dovolijo dostop delegacijam Evropskega parlamenta, EU in držav članic ter neodvisnim organizacijam za človekove pravice, da bi spremljale sojenja in obiskale več sto aktivistov in običajnih Kubancev, ki so še vedno zaprti zaradi uveljavljanja svoje pravice do svobode izražanja in zbiranja; poziva visokega predstavnika/podpredsednika, naj v vseh stikih s kubanskimi oblastmi opozori na to, da je bil Parlamentu ponovno zavrnjen dostop, in naj jih pozove, da nemudoma spremenijo to odločitev;

10. ponovno poziva Svet, naj uporabi globalni režim sankcij EU na področju človekovih pravic (evropski zakon Magnickega) in uvede sankcije proti posameznikom, odgovornim za vztrajne kršitve človekovih pravic na Kubi, pri čemer naj najprej sankcionira Miguela Díaza-Canela kot osebo na najvišjem položaju v liniji poveljevanja kubanskim varnostnim silam, skupaj z drugimi visokimi uradniki kubanske vlade in vsemi drugimi, ki so odgovorni za odvzem prostosti političnim zapornikom;

11. ponovno poziva, naj EU uporabi člen 85(3)(b) sporazuma o političnem dialogu in sodelovanju ter zahteva takojšnjo sejo skupnega odbora zaradi kršitev sporazuma s strani kubanske vlade, ki pomenijo „posebno nujen primer“, poudarja, da so med temi kršitvami nenehne in resne kršitve demokratičnih načel ter nespoštovanje osnovnih človekovih pravic in temeljnih svoboščin, ki so določene v Splošni deklaraciji človekovih pravic in poudarjene v členu 1(5) sporazuma o političnem dialogu in sodelovanju, ter poudarja, da bi moralo dejstvo, da kubanski režim kljub večkratnim pozivom Parlamenta teh kršitev ni obravnaval, privesti do začasnega prenehanja izvajanja sporazuma;

12. naroči svoji predsednici, naj to resolucijo posreduje kubanski vladi in Narodni skupščini ljudske oblasti, podpredsedniku Komisije/visokemu predstavniku Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko, Komisiji, posebnemu predstavniku EU za človekove pravice, vladam in parlamentom držav članic, visokemu komisarju Združenih narodov za človekove pravice ter vladam držav članic Skupnosti latinskoameriških in karibskih držav.